

ЛАВРЕНТІЙ (НЕКРАСОВ Михайло Іванович) [рос. Лаврентий (Некрасов Михаил Иванович)] (01[13].11.1836–26.03[08.04].1908), єпископ РПЦ, випускник КДА – церк. і громадський діяч, педагог, проповідник.

Нар. у с. Полбино (Полпино) Брянського пов. Орловської губ. (нині – пгт Велике Полпино у складі міськ. округи м. Брянська, РФ) у сім'ї священика. Після закінчення 2-го Орловського ДУ та Орловської ДС (1851–57) навчався у КДА (1857–61), де здобув ступ. магістра богослов'я і словесних наук (рішення Конференції КДА від 02–04.08.1861 затверджено Св. Синодом 05.11.1862). За спогадами однокурсника І. Т. Екземплярського (див.: *Ієронім (Екземплярський)*), із молодих років вирізнявся «характером добрим и отзывчивым», був «хорошим товарищем и студентом». Випускний твір присвятив темі: «О белом духовенстве в Древней Руси. Со времени крещения Св. Владимира до учреждения в России патриаршества» (рукопис зберігається в ІР НБУВ).

Закінчивши КДА, 29.09.1861 обійняв посаду професора словесності Воронежської ДС, де з 1863 викладав також франц. мову. У 1862–64 опікувався створенням учнівської б-ки семінарії; був її першим бібліотекарем.

Одружившись у 1864 із Варварою Миколаївною Скрябіною, донькою настоятеля воронезького П'ятницького храму, 10.05.1864 був рукопокладений у сан ієрея і призначений священиком Спаської церкви м. Воронежа. Того ж року переведений на посаду професора гомілетики та морального і викривального богослов'я Воронежської ДС. З 06.07.1865 служив у П'ятницькій церкві м. Воронежа.

Залишивши семінарію, з 19.07.1866 обіймав посади законовчителя Михайлівського Воронежського кадетського корпусу та настоятеля його Михайло-Архангельського храму. З 1883 за сумісництвом викладав Закон Божий у Маріїнській жін. гімназії м. Воронежа. До своїх викладацьких і священиць-

Лаврентій
(Некрасов)

ких обов'язків ставився, за відгуками колег, із «сердечностью и просвещенной опытностью». Зажив значного авторитету як наставник, духівник і проповідник. Брав активну участь в освітянському та єпархіальному житті: був членом правлінь кількох духовно-навч. закладів Воронежа, Воронежської єпархіальної училищної ради, Воронежської духовної консисторії (з 1885), ради Братства святителів Митрофана та Тихона. Неодноразово обирався делегатом з'їздів єпархіального духовенства. З 1875 служив у сані протоієрея.

Овдовівши (1886) і виховавши п'ятьох дітей, вирішив присвятити подальше життя чернечому служінню. 27.06.1894 прийняв постриг у Благовіщенському Митрофановому чол. монастирі м. Воронежа. Згідно з указом Св. Синоду від 27.06–02.07.1894 був піднесений до сану архімандрита і призначений настоятелем Моск. Покровського місіонерського чол. монастиря. Одночасно виконував обов'язки благочинного монастирів Моск. єпархії.

З 21.07.1895 обіймав посаду ректора МДА, де викладав пастирське богослов'я студентам 4-го курсу. Був відповідальним цензором академ. ж-лу «Богословский вестник». Вирізняючись гуманним ставленням до

студентів, здобув доволі промовисті прізвиська «папаша» і «дедушка».

07.03.1898 призначений єпископом Курським і Белоградським (чин хіротонії звершено 22.03.1898 у Свято-Троїцькому соборі С.-Петербур. Олександро-Невської лаври). З 17.06.1904 до 15.02.1908 очолював Тульсько-Бельовську єпархію.

За твердженням сучасників, перебуваючи на єпископських каф-рах, виявив себе талановитим церк. адміністратором. Virізняючись доступністю, простотою і доброзичливістю у спілкуванні, заслужив любов і довіру пастви та духовенства. Досягнув вагомих успіхів у розвиткові церк. шкільництва та створенні мережі церковнопарафіяльних шкіл. Запровадив у храмах єпархій звершення урочистих вечірень під час недільних і святкових богослужінь. Стимулював проповідницьку діяльність духовенства. Приділяв значну увагу розвиткові благодійництва. Зокрема, керуючи Курською єпархією, збільшив капітал єпархіального попечительства про бідних духовного звання із 70 тис. до 120 тис. руб. На Тульській каф-рі особливо дбав про допомогу вдовам і сиротам священно- та церковнослужителів. Виділив значні особисті кошти на завершення будівництва Бельовського єпархіального жін. уч-ща. У 1900 створив недоторканий капітал у розмірі 500 руб., щорічні відсотки з якого призначив на матеріальну підтримку одного з нужденних студентів КДА.

15.02.1908 звільнений на спочинок до Спасо-Преображенського чол. монастиря в м. Бельові Тульської губ. (нині – обл.). 07.03.1908 переведений, за власним проханням, на посаду настоятеля Моск. Високо-Петровського чол. монастиря і призначений членом Моск. синодальної контори.

Прибувши до Москви, захворів на пневмонію, від якої помер на 72-му році життя. Був похований у Моск. Покровському місіонерському монастирі.

Упродовж багаторічного духовного служіння пед. і пастирські заслуги Л. було від-

значено численними церк. і держ. нагородами, найвищі з яких – ордени Св. Анни 1-го ступ. (06.05.1900) та Св. Володимира 2-го ступ. (06.05.1905). Був обраний почесним членом КДА (1900) та Богоявленського братства при КДА (1901).

Л. відомий як знавець Св. Письма та видатний проповідник, чиї «слова» і «повчання» поєднували надзвичайну ясність і натхненність викладу із глибиною і життєвістю змісту (викладачі дореволюц. духовних семінарій розглядали проповіді Л. як зразкові, пропонуючи їх учням для вивчення напам'ять). У 1906 видав друком двотомну збірку повчань на кожен день календарного року, укладену за життями правосл. святих. Поряд із численними проповідями опублікував у церк. періодиці (ж-ли «Душеполезное чтение», «Воскресное чтение», «Пастырский собеседник», «Воронежские епархиальные ведомости», «Курские епархиальные ведомости», «Тульские епархиальные ведомости» та ін.) та окремими виданнями низку релігійно-повчальних творів і статей, присвячених проблемам семінарської освіти (друкувалися переважно в 1860-х у моск. ж-лі «Православное обозрение»). Л. є автором церковно-біогр. праць, що висвітлюють життя і діяльність видатних архіпастирів Воронежського краю – святителів Митрофана Воронежського (1623–1703) та Антонія (Смирницького, 1773–1846). Укладений Л. життєпис святителя Антонія (що досі є найповнішим) перевидано у збірнику «Антоний, святитель Воронежский», надрукованому в 2007 у Москві.

Осн. тв.: Хлеб насущный. По поводу неурожая. – [М.], 1880. – 14 с.; Слова и речи. – Вып. 1. – Воронеж, 1880. – 257, III с.; Поучения в ближайшие после Пасхи воскресные дни. – [М.], [1888]. – 8 с.; Пост. О предложениях леностного посещения богослужения. – [М.], [1890]. – 18 с.; Преосвященный Антоний, архиепископ Воронежский и Задонский (1773–1846). – Воронеж, 1890. – 121 с.; 2-е изд., доп. – Воронеж, 1891. – [4], II, 119 с.; Так называемые малые грехи. – [М.], [1890]. – 8 с.; Жизнь иже во святых отца нашего Митрофана, первого Воронежского епископа и чудотворца. – Воронеж, 1892. – 61 с.; 3-е изд., доп. – Воронеж, 1898. – 85 с.; Добрый

пастырь. Краткое описание жизни о. Иоанна Борисовича, священника Преображенской церкви города Ельца. (1750–1824). – Воронеж, 1893. – 35 с.; К уклоняющимся от семейной жизни. – М., 1900. – 29 с.; Дневник священнослужителя : в 2 ч. – Тула, 1906. – Ч. 1. – 453 с.; Ч. 2. – 458 с.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 175. – №№ 59/9, 59/10, 1775; Ф. 304. – Дис. 687; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 4060.

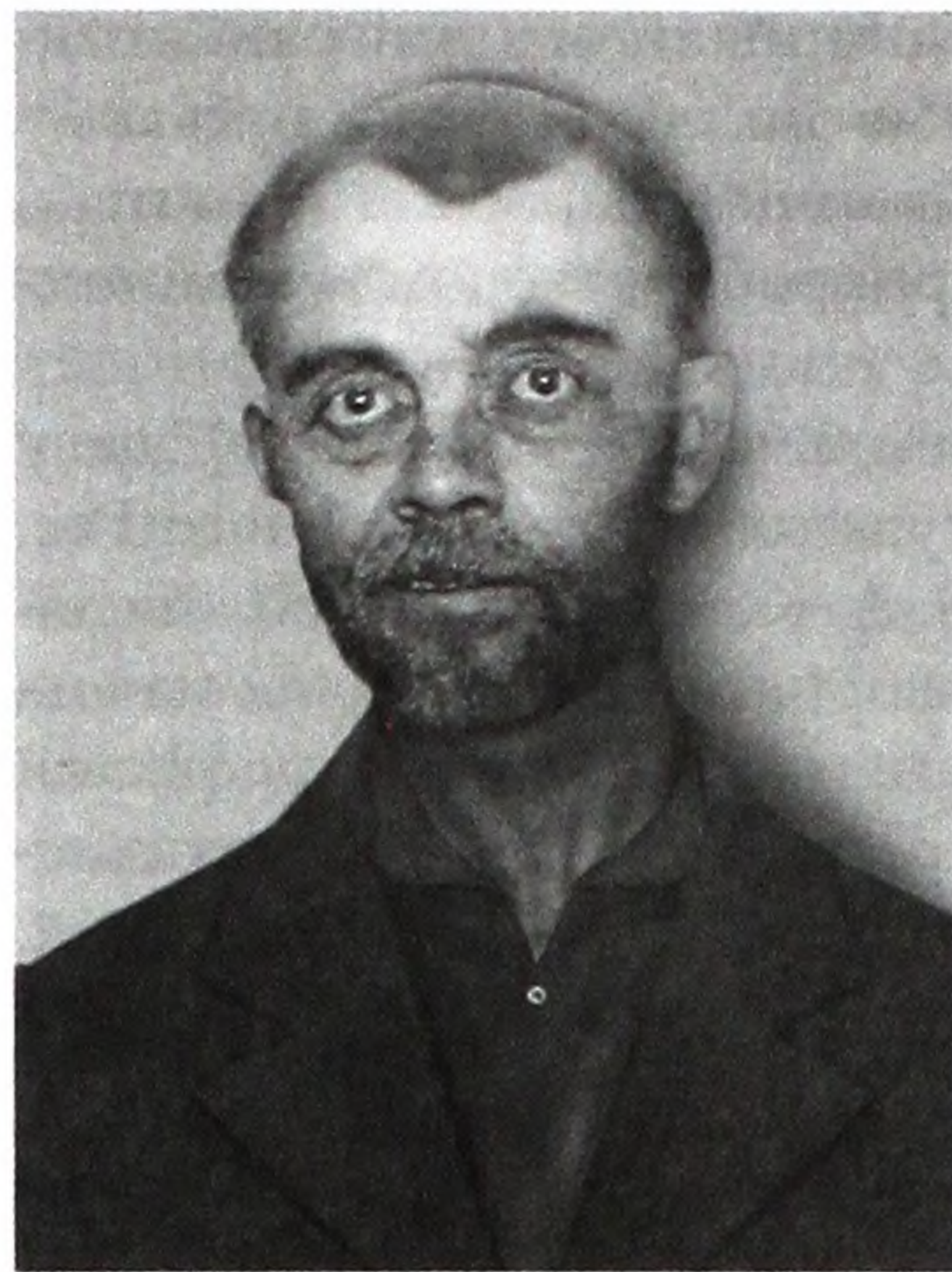
Опубл. дж.: Отчет о состоянии Московской духовной академии в 1894–1895 учебном году // БВ. – 1895. – № 11. – С. 7; Высочайшие повеления // ЦВед. – 1898. – № 11. – С. 53; 1904. – № 26. – С. 288; 1908. – № 9. – С. 45; Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1900–1901 учебный год. – К., 1901. – С. 82–83, 92–93, 218–219; Отчет о состоянии Богоявленского при Киевской духовной академии братства для вспомоществования служащим в академии и студентам ее за 1901 год // ТКДА. – 1902. – № 4. – С. 2; Руднев М. Преосвященнейший Лаврентий и приезд его в Тулу // Тульские Ев. – 1904. – № 13. – Ч. неофиц. – С. 418–423; Из дневника студента XX курса Ильи Экземплярского // Высокопреосвященный архиепископ Иероним Экземплярский (1836–1905) : биографический очерк, некоторые статьи и несколько проповедей усопшего владыки. – К., 1906. – С. 81; Епископ Лаврентий (Некролог) // ПрибЦВед. – 1908. – № 14. – С. 710–711; Преосвященный Лаврентий, бывший епископ Тульский и Белевский († марта 26-го 1908 г.) : некролог // Тульские Ев. – 1908. – № 15–16. – Ч. неофиц. – С. 324–325; Похороны преосвященного Лаврентия // Там само. – С. 325–326; Преосвященный Лаврентий, бывший епископ Тульский и Белевский, настоятель Высоко-Петровского монастыря : [некролог]. – М., 1908. – 16 с.; [Лаврентий (Некрасов) : некролог] // Воронежский телеграф. – 1908. – 26.03.

Літ.: Никольский П. В. История Воронежской духовной семинарии. – Ч. 2. – Воронеж, 1899. – С. 124–125, 171–172; Акинъшин А. Н. Некрасов в Воронеже // Воронежский курьер. – 2003. – 07.03. – С. 5; Він же. Епископ Лаврентий (Некрасов) в Воронеже // Образ жизни. – 2008. – № 1. – С. 33–35; Лаврентий (Некрасов) // Воронежская энциклопедия : в 2 т. / гл. ред. М. Д. Карпачев. – Воронеж, 2008. – Т. 1. – С. 429; Лаврентий (Некрасов) // Воронежская историко-культурная энциклопедия : персоналии / гл. ред. О. Г. Ласунский. – 2-е изд., доп. и испр. – Воронеж, 2009. – С. 289.

М. Л. Ткачук

ЛАГОВСЬКИЙ Іван Аркадійович [рос. Лаговский Иван Аркадьевич] (27.08[08.09].1889–03.07.1941), мученик, випускник КДА – реліг. діяч, педагог, богослов, публіцист, історик Рос. Церкви.

Нар. у губернському м. Костромі (нині – адм. центр Костромської обл. РФ) у сім'ї священника. Початкову освіту отримав у Кінешемському ДУ (1898–1903). Після закінчен-

Іван
Лаговський

ня Костромської ДС (1903–09) навчався у КДА (1909–13), де здобув ступ. канд. богослов'я (ухвалу Ради КДА від 14.06.1913 затверджено митрополитом Київським і Галицьким Флавіаном (Городецьким) 26.06.1913) та право отримати ступ. магістра на підставі захисту друкованої дис. без додаткових усних випробувань. Рукопис канд. твору Л. «Психология Блаженного Августина», що викликав низку змістовних зауважень доц. І. П. Четверикова та проф. П. П. Кудрявцева, зберігається у ІР НБУВ.

Після закінчення КДА був призначений (з 26.10.1913) на посаду викладача рос. і церковнослов'ян. мов у паралельних класах Катериносл. ДУ. У революц. часи перебував у м. Катеринославі (з 2016 – м. Дніпро). Як делегат від Катериносл. губ. 25–31.05.1917 брав участь у Всерос. з'їзді педагогів духовної школи в Москві. Продовжуючи викладацьку діяльність, у серпні 1918 вступив на історико-філол. ф-т новоствореного Катериносл. ун-ту (нині – Дніпроп. нац. ун-т ім. Олеся Гончара), однак через воєнні обставини влітку 1919 мусив залишити Катеринослав. Разом із групою біженців пішки дістався Севастополя, де у 1920 влаштувався матросом на рос. вантажно-пасажирський пароплав «Ріон», на якому 13.11.1920 вирушив до м. Константинополя (нині – м. Стамбул,